

TÜRKÇE HİKÂYE EVRENİ

Türk Dünyasından Seçmeler
AKTARMALAR

Editörler

Dr. Erkan KARAGÖZ
Dr. İbrahim ATABEY

Ankara, 2021

 BENGÜ
"Bir Avrasya Yazarlar Birliği Kuruluşudur"

TÜRKÇE HİKÂYE EVRENİ

Türk Dünyasından Seçmeler

AKTARMALAR

BENGÜ YAYINLARI: 347

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Yakup Ömeroğlu

EDİTÖRLER
Dr. Erkan Karagöz
Dr. İbrahim Atabey

GRAFİK-TASARIM
İbrahim Sağlam
ibrahimsaglam@gmail.com

KAPAK FOTOĞRAFI
Doç. Dr. Tuna Akçay

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Türkçe Hikâye Evreni
Türk Dünyasından Seçmeler
Aktarmalar
Karagöz, Erkan - Atabey, İbrahim
Türü: Hikâye
1.Baskı, 388 s., 16x24 cm
Kasım 2021, Ankara

ISBN: 978-625-7403-01-6

BASKI
Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık
Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı
No: 48/48-49, İskitler/ANKARA
Tel: (0312) 341 36 67
Sertifika No: 47865

 BENGÜ

BENGÜ YAYINLARI
Sakarya Mah. Göztepe Sk. No: 5/A
Altındağ/ANKARA
Tel : +90(312) 311 70 52
Faks : +90(312) 311 70 32
e-posta : bilgi@ayb.org.tr

NOGAY EDEBİYATI

BİYYKE İSKAKOVNA KULUNÇAKOVA (1946-) / <i>Dilek Ergönenç</i>	206
BİZİM AİLE / <i>akt. Dilek Ergönenç</i>	207

ÖZBEK EDEBİYATI

GAFUR GULAM (1903-1966) / <i>Erdi Erbeden</i>	216
DELİKANLI / <i>akt. Erdi Erbeden</i>	219

ÖZBEK EDEBİYATI

TOHIR MALİK (TAHİR MELİK 1946-2019) / <i>Yasin Karadeniz</i>	223
VASIYATNOMA / <i>akt. Yasin Karadeniz</i>	227

ÖZBEK (AFGANİSTAN) EDEBİYATI

MUHAMMED HALİM YARKIN (1951-) / <i>Savaş Şahin</i>	237
SELAM MACERASI / <i>akt. Savaş Şahin</i>	239

SAHA (YAKUT) EDEBİYATI

SOFRON DANİLOV (1922-1993) / <i>M. Fatih Kirişçioğlu & Doğan Çolak</i>	245
BİZ ÜÇÜMÜZ BİRLİKTEYDİK / <i>akt. M. Fatih Kirişçioğlu & Doğan Çolak</i>	248

TATAR EDEBİYATI

EMİRHAN YİNİKİ (1909-2000) / <i>Erkan Karagöz</i>	255
GÜZELLİK / <i>akt. Erkan Karagöz</i>	259

TATAR EDEBİYATI

EHMET GADİL (1942-2012) / <i>Işıl Işıktaş Sava</i>	267
UZAKTA, SİSLER ARASINDA... / <i>akt. Işıl Işıktaş Sava</i>	269

TUVA EDEBİYATI

VASILİY BORA-HOOYEVİÇ MONGUŞ (1935-2016) / <i>Tuğba Sarıkaya Aksoy</i>	276
NE KADAR DA YAKIŞIKLIYIM! / <i>akt. Tuğba Sarıkaya Aksoy</i>	280

TÜRK EDEBİYATI

ÖMER SEYFETTİN (1884-1920) / <i>Diğer Apaydın</i>	291
YÜKSEK ÖKÇELER / <i>düz. Diğer Apaydın</i>	295

TÜRK EDEBİYATI

SABAHATTİN ALİ (1907-1948) / <i>Ahmet Balcı</i>	298
SES / <i>düz. Ahmet Balcı</i>	302

TÜRKMEN EDEBİYATI

NURMİRAT SARIHANOV (1906-1944) / <i>Tuğba Bayrakdarlar & Sümeyra Harmanda</i> ..	312
ŞİRİN / <i>akt. Tuğba Bayrakdarlar & Sümeyra Harmanda</i>	314

DELİKANLI*

akt. Erdi Erbeden**

Onu ilk kez sinema gişesi önündeki bilet sırasında gördüm. İyi biliyordum ki bizde böylesi güzel kızlara nadir rastlanırdı. Onun tatlı bakışları bazen bana doğru yöneliyor, bazen de gücümüş gibi işveyle süzülerek benden uzaklaşıyordu. Sırada benden daha geride olduğu için sanki zarif bedeni sıkıntıdan kıvranıyormuş gibiydi. Vücudunun ağırlığını gâh sağ gâh sol ayağına vererek bir eli incecik belinde böylece ıstırap çekip durmasına gönlüm razı olmadı. Kızı da yanıma alıp bu kuyruk belasından kurtarmaya karar verdim. Önümdeki gençlerden birinin omzuna dokundum:

“Arkadaş, af edersin, ben sizin arkanızdayım, yerime bakar olun, şimdi geliyorum.” diyerek yavaşça sıradan çıktım. Kızın karşısındaki salona geçip saksıdaki çiçeklerin yapraklarını okşayarak ona doğru bakmaya başladım. Onun etrafta gezinen bakışları bana yönelmişti ki kimseye fark ettirmeden alaycı bir tavırla kıza göz kırptım. Ters ters bakıp başını hoşnutsuzlukla aksi yöne çevirdi. Ben bu esnada onun hareketlerini izliyordum.

Bakışlarımı yavaşça başka tarafa çevirip göz ucuyla kıza bir bakış attım, kız yine bana bakıyordu. Tekrar ona doğru dönüp sağ gözümü kırptım. Kız bu defa sinirlendi. Nefretle bakmaya başladı. Sinemaya girmekten vaz geçmiş gibi bir tavırla sıradan çıkıp kapıya doğru yöneldi. Ben daha hızlı davranarak ondan evvel kapının önüne çıktım. Büyük sokak lambasının altında onu beklemeye koyuldum.

Kız çıkar çıkmaz beni fark etti. Umarsızca göz kırpmaya devam ettim.

“Siz ne kadar utanmaz birisiniz, şimdi polis çağıracağım. Siz beni ne sandınız?” diyerek tehditler savurmaya başladı.

Aldırış etmedim. Manalı ve mağrur bir şekilde kızın yüzüne bakıyordum.

“Af edersiniz! Size ne kötülük ettim? Nasıl bir saygısızlığım oldu ki böyle kuruntu yapıyorsunuz, canım?” dedim.

Kız alaylı bir ifadeyle cevap verdi:

* GULAM, Gafur. (1983). “Yigit” Hikâyeler. Taşkent: Gafur Gulam Adındaki Edebiyat ve Sanat Neşriyatı.

** Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü.

“Biliyorum. Siz gençler çok ‘nezih’ insanlarsınız. Sizin edebinizi ancak ilçe polisi bildirebilir. Gördüğünüze göz kırpın, sonra da ‘Günahım ne?’ imiş...” dedi.

Gayri ihtiyari bir kahkaha attım. Kız bu duruma giderek öfkeleniyordu. Etraftaki insanlar da hadiseye dikkat kesilmeye başlamıştı.

“Af edersiniz genç bayan! Eğer size göz kırptığımı düşündüğünüz için kızılıyorsanız beyhude yere öfkeleniyorsunuz. Söyleyiniz, bu gözler benim mi sizin mi?” dedim.

Kız öfkeyle “Sizin elbette. Bu kirlenmiş, hayâsız gözler benim olamaz.” dedi.

“Bravo! Mademki bu gözler bana ait, o hâlde açma kapama ehliyeti de benimdir. İster sağ ister sol gözümü açıp kaparım. Buna asla müdahale edemezsiniz. Belki de bu benim doğuştan gelen bir refleksim. Benim dahi engel olmadığım bir işe nasıl olur da siz hükmedebilirsiniz?” dedim ve bu bahaneyle gözlerimi kırıştırdım.

Kız şaşırıldı ve sabredemeyip sonrasında “Ne tuhaf adam.” deyip güldü.

Onun bu edalı gülüşüne hayran oldum. Yanına yaklaştım.

“Canım, mümkünse öfkeyi bir kenara bırakın. Biliyorum siz de sinemaya girmek istiyorsunuz. Kızlar için kuyrukta beklemek çok meşakkatli ve uygunsuz bir durum. Eğer izin verirsiniz ikimiz için de bilet alabilirim.” dedim.

Kız düşünmeye başladı. Ben galip bir eda ve mağrur bakışlarla kızın etrafında pervane oluyordum. Sonunda kabul etti. Süslü cüzdanını çıkarıp para saymaya başladı.

“Durun lütfen, aslına bakarsanız size kendi cebimden bilet almak gibi bir niyetim yok. Ancak yanımda sadece otuz somluk¹ bir çek var. Bu çeki bozdurmam gerek. Siz daha sonra bana verirsiniz.” diyerek kasaya yöneldim. Sıram da gelmişti, hemen biletleri alıp kızın yanına döndüm. Film saatini bekleyip salonda gezinirken birer bardak çay veya limonata içmeyi teklif ettim. Evvela kabul etmedi. Zorla ikna ettim. Limonata içip elma yedik. Bu arada başlama zili de çaldı, içeriye girdik.

Filmin romantik konulu olması çok iyiydi, bana avantaj sağlıyordu. İlk dört bölümde zavallı âşık çok eziyet çekti. Perde aralarında da izlediklerimiz üzerine konuşuyorduk. Acıklı sahneleri daha çok sevdiğini belirtti. Ben de ona komik sahneleri beğendiğimi söyledim. Laf arasında “Filmler birer örnektir. Filmlerde izlediğimiz hadiselerin olumlu taraflarını gerçek hayata da uygulamak gerekir.” dedim. Kız bu fikrimi tasdik etti. Altıncı bölümde âşık, sevdiği kıza kavuştu; öpüşmeye başladılar. Bu sırada elimi yan koltuktaki kızın beline atıp onu kendime doğru yaklaştırdım. Kız kolumu itip böyle bir yerde böyle bir davranışın uygun olmayacağını söyledi. Ben “Filmler birer örnektir, dediğimde tasdik etmiştin

1 som: Özbekistan para birimi.

ama.” dedim. Oradan buradan bahis açıp onu teskin ettim. Özür diledim, uzlaştık.

Film sona erdiğinde saat on ikiyi geçmişti. Kızdan onu evine bırakmak için izin istedim. Kabul etti, yol boyunca sohbet ettik.

Şu an dadılık kursuna devam ediyormuş. Ağabeyi Gosstrahda çalışıyormuş. Babası yaşlıymış, annesi de vefat etmiş. İsmi Adalet’miş. Ben çok bıçkın bir delikanlıymışım. Ömründe ilk defa benim gibi zeki bir genç görmüş. Ancak hilebaz biriymişim. Kendisi de böyle delikanlıları beğenirmiş.

Özetle benden çok hoşlanmış.

Kız bunları anlatırken içimde ona karşı tarifsiz hisler kabarıyordu. Söylediklerini rüyadaymışım gibi dinliyordum. Sohbeta kendimizi kaptırdığımız için evine vardığımızı fark etmedik.

Bu hadiseden sonra sürekli onunla sinemaya gitmeyi arzu ediyordum. Bir gün beni ağabeyi ile tanıştırdı. Bir haftadan fazla süreyle görüşmezsek birbirimizi özler, arada bir mektuplaşır olduk.

Hatta bir gün sohbet iyice koyulaştı ve evlenmemize dair sözler bile verdik. Birbirimizi incitmeden sabırsızlıkla düğün gününü beklemeye başladık.

O gün dairede bir önceki gün yapılan meclis toplantısında alınan kararları güçlükle kaydetmeye çalışıyordum. Saat üçe geliyordu ve mesai saati bitmişti. Kapıdan içeri genç ve güzel bir kız girdi.

“Umarov burada mı?” diye sordu. Beni aradığımı anladım. Mağrur bir ifade takınıp sanki tamamen işime dalmış gibi mütevazı bir şekilde oturuyordum.

Kız yanıma geldi:

“Af edersiniz! Bakıcan Umarov siz misiniz?” diye sordu.

“Buyurun, ne istemiştiniz?” dedim. Kız bana gülümseyerek baktı.

“Bana çiftçilikle uğraşan yoksul birinin kızı olduğuma dair bir belge vermeniz mümkün mü acaba?” dedi.

Ben afalladım. “Burası vergi dairesi, burada çalışıyorum, vergi dairesinde bir yabancının sosyal yaşantısına dair belge düzenlemek mümkün mü?” diye düşünmeye başladım.

Evvla şüpheye düştüm ancak böylesi güzel bir kızın isteğini de geri çevirmiş olmamak için “Bugün mesai sona erdi, mümkünse yarın gelseniz” dedim.

Kız da pek ağırbaşlıymış, kabul etti. Dönüp giderken evraklarımı toparlayıp dosyamı koltuğumun altına aldım ve arkasından yetiştim.

Ona oradan buradan ve belgenin ne için gerekli olduğundan sorular sorup verdiği cevapları dinledim. Aradan henüz beş dakika geçmeden yüzü bana çok güzel görünmeye başladı, bir anda ona âşık olmuştum. Değişik hususlarda sorular sordum. Her birine yerinde cevaplar veriyordu. Onun bu kadar açık sözlü olması çok hoşuma gitti.

“Yarın gelin, işinizi halledelim.” diyerek beyanımı yineledim.

Ertesi gün kız geldi. Yoktan bahaneler uydurarak o gün de belgeyi vermedim. Ne var ki bu kız benim sözleştiğim kızdan çok daha güzel görünüyordu. Adalet’e verdiğim sözler için pişmanlık duyuyordum.

Bir hafta kadar oyaladıktan sonra bir gün kıza birlikte sinemaya gitmek için teklifte bulundum, kabul etti. Adalet ile yaşadıklarımızın tamamını ona da tatbik ettim. Filmden sonra evine bıraktım. Aradan birkaç gün geçti. Adalet’i unutmaya başlamıştım. Ne var ki bir gün sohbet arasında bana bütün sırlarını ifşa etti.

Bizim daireye kendi işi için gelmemiş. Karakterimi, huyumu, başka kızlara karşı takındığım tavrı öğrenebilmesi için Adalet tarafından gönderilmiş...

Başımдан aşağı kaynar su dökülmüş gibi oldum, donup kaldım.

Rezil oldum.

Sınavdan geçirilmiştim.

Sınamışlardı sonunda...

1928

